

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 065 407/99-5002
Signatura: bf5ds301

Oblastní pracoviště č. 6
Okresní pracoviště Teplice

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Gymnázium Jana Amose Komenského s. r. o. Dubí u Teplic, Bystřická 275/27
Identifikátor ředitelství:	600 011 232 (IZO: 102 000 654)
Ředitelka školy:	Mgr. Jaroslava Turková
Zřizovatel:	Mgr. Jaroslava Turková, nám. Svobody 20, 417 12 Proboštov
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Teplice, Masarykova 66
Termín inspekce:	11. - 14. května 1999
Inspektoři:	Mgr. Radek Dlouhý a Mgr. Miroslav Hyška
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení školy do sítě škol č. j. 13602/99-21 ze dne 26. února 1999, učební plány a osnovy, personální dokumentace, rozvrh hodin, třídní knihy, výroční zpráva

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

a) Vývoj od data poslední inspekce ve škole (12. a 15. prosince 1997, inspekční zpráva č. j. 06-06-05/9798-16DI)

Podářilo se vybudovat učebnu výpočetní techniky. Tato je zatím vybavena celkem devíti PC, z toho tři jsou Pentia, zajištění dalších tří je v jednání. Zajištěn byl i odpovídající software, vyučujícím jsou k dispozici i některé výukové programy. Přístup na Internet je možný zatím jen v ředitelně školy. Zlepřila se vybavenost školy pro biologii - škola zajistila názorné pomůcky a 13 mikroskopů. Dobrá je vybavenost školy didaktickou technikou - meotary, televizory, video, magnetofony. Byla provedena částečná modernizace nábytku a rekonstrukce starých opotřebovaných lavic (nové desky). Na školní zahradě bylo upraveno malé hřiště, výuka tělesné výchovy je nadále realizována v pronajatých tělocvičnách. Byly opraveny podlahy na odloučeném pracovišti a do některých tříd byly nainstalovány žaluzie.

b) Vzhledem ke sledovaným předmětům

Žáci primy - kvarty dostávají učebnice zdarma. V hospitovaných hodinách bylo s učebnicemi a pracovními sešity pracováno. Ve vyšších ročnících jsou učebnice žákům za symbolický poplatek zapůjčovány. I zde na většinu předmětů žáci učebnice mají. Zaznamenáno bylo i využití další odborné literatury. Efektivní využívání názorných pomůcek bylo zaznamenáno zvláště v biologii, fyzice, zeměpise a matematice. Pro výuku fyziky a chemie má škola laboratoře, dobré zázemí vzniká pro výuku biologie. Pro výuku zeměpisu je dostatek nástěnných map a atlasů a v hodinách je s nimi efektivně pracováno. Názornosti výuky v tomto předmětu by dále pomohlo postupné vytvoření školní videotéky. Materiální podmínky pro výuku humanitních předmětů jsou dostačující. Didaktická technika ve zhlédnutých hodinách použita nebyla.

Radikální úpravy školních prostor jsou limitovány faktem, že škola není vlastníkem objektů. Přestože ve srovnání se školami stejného druhu (ale s dlouholetou tradicí) v rámci okresu nedosahuje škola stejné úrovně materiálního vybavení, jsou patrné cílevědomé kroky vedení školy v promyšleném zlepšování materiálně technických podmínek. Tyto umožňují realizaci vzdělávacího programu a lze je v současné době hodnotit jako dobré.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh hodin je sestaven v souladu s vyhláškou MŠMT č. 354/1991 Sb., o středních školách. Přestávky respektují psychohygienické potřeby žáků - po druhé vyučovací hodině je přestávka dvacetiminutová, ostatní jsou desetiminutové. Pitný režim je zajištěn jak nápojovým automatem, tak provozem školního bufetu s možností posezení. Jako funkční a pro žáky přínosný hodnotíme i provoz vlastní školní jídelny. K dispozici je žákům i telefonní automat. Za pěkného počasí je k relaxaci využívána i školní zahrada. Při výzdobě školy jsou využívány práce žáků a je jim dán prostor i pro vlastní realizaci. Opravou podlah, částečnou výměnou lavic a vyřešením problému kouření na pracovišti se oproti minulým zjištěním zlepšily podmínky i na odloučeném pracovišti. Nepříliš útulně, s jen minimální výzdobou, působí některé třídy, např. průchozí učebna primy. Naopak prakticky ve všech zhlédnutých hodinách byla patrná příjemná „rodinná“ atmosféra malé školy a pozitivní vztahy učitelů a žáků se zřejmým zájmem o každého žáka (konzultace, doučování, přístup k žákům s poruchami učení a chování).

Psychohygienické podmínky hodnotí ČŠI celkově jako spíše nadprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

a) Celkový přehled

K datu inspekce zajišťovalo výuku celkem 17 učitelů. Přehled o jejich odborné a pedagogické způsobilosti (dle vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců) uvádí následující tabulka:

Počet vyučujících celkem	Odborně i pedagogicky způsobilí	Jen odborně způsobilí	Jen pedagogicky způsobilí	Bez odborné i pedagogické způsobilosti
17	12	2	0	3*

*) dva z těchto vyučujících studují vysokou školu pedagogického směru

b) Personální zajištění výuky sledovaných předmětů

Matematika

Výuku matematiky zajišťují celkem 3 vyučující. Dva z nich jsou odborně i pedagogicky způsobilí pro výuku tohoto předmětu na středních školách a tito učí i většinu hodin. Část hodin je pak odučena začínající odborně způsobilou vyučující, bez způsobilosti pedagogické.

Fyzika

Fyzika je vyučována odborně způsobilou vyučující, bez způsobilosti pedagogické.

Chemie

Všechny hodiny jsou vyučovány odborně a pedagogicky způsobilým vyučujícím.

Biologie

Převážná většina hodin je odučena odborně i pedagogicky způsobilou vyučující, část pak bez odborné i pedagogické způsobilosti.

Zeměpis

Předmět na škole vyučují dva vyučující. Jeden splňuje podmínky odborné i pedagogické způsobilosti, druhý v současné době příslušnou aprobaci studuje.

Český jazyk

Český jazyk je vyučován odborně i pedagogicky způsobilými vyučujícími.

Anglický jazyk

Předmět je vyučován odborně i pedagogicky způsobilými vyučujícími.

Německý jazyk

Tento předmět vyučují dva vyučující. Jeden splňuje podmínky odborné i pedagogické způsobilosti, v druhém případě se jedná o vyučující bez požadované způsobilosti, v současné době studující.

Dějepis, občanská výchova a základy společenských věd

Tyto předměty jsou vyučovány odborně i pedagogicky způsobile.

Personální podmínky lze celkově hodnotit jako dobré. Většina hodin je odučena odborně i pedagogicky způsobilými vyučujícími. Pro vyučující bez způsobilosti vytváří škola dobré podmínky na podporu jejich studia.

4 Plnění učebních osnov

Výuka sledovaných předmětů je realizována dle schválených osnov. Tyto jsou pro každý předmět a ročník rozpracovány do časově tematických plánů. V jejich plnění nebyly shledány nedostatky, které by v současné době byly v rozporu se školskými právními normami. Přesto je třeba při kontrolní činnosti a při plánování učiva reagovat na následující zjištění:

1. Zatímco v chemii a biologii jsou laboratorní cvičení průběžně zařazována jako nedílná součást výuky, ve fyzice tomu tak nebylo. Bývalý vyučující tyto s žáky neprováděl. Nově nastoupivší vyučující si toto uvědomuje a první cvičení již byla realizována. K jejich realizaci doporučujeme ještě v letošním školním roce využít např. hodiny závěrečného opakování, v příštím školním roce pak laboratorní cvičení řadit průběžně dle jednotlivých tematických celků.
2. Časově tematický plán pro výuku zeměpisu v sekundě je zpracován evidentně dle používané učebnice „Planeta Země, zeměpis pro 6. a 7. ročník základní školy“.

Tato přesně „kopíruje“ tematické celky dle osnov. Učivo bylo dle učebnice rozděleno do primy a sekundy. Učivo této učebnice však pokrývá pouze polovinu osnov 6. a 7. ročníku, zbytek je obsažen v učebnici „Zeměpis světadílů, oceánů a Ruska, zeměpis pro 6. a 7. ročník základní školy“. Vzhledem k tomu, že Úprava vzdělávacího programu Základní škola č. j. 25018/98-22 ze dne 25. srpna 1998 odstranila rozdělení tematických celků do ročníků a učivo je koncipováno jako celek s tím, že učitel může uspořádat tematické okruhy zcela dle svých záměrů, není toto zjištění řešeno jako neplnění osnov. ČŠI však konstatuje, že pro tercii a kvartu zbývá probrat učivo, osnovami původně předpokládané na tři školní roky. Je proto třeba pro tyto ročníky provést rozpracování učiva do časově tematických plánů tak, aby bylo zajištěno probrání všech tematických celků stanovených osnovami.

3. Jako nevhodné z hlediska zásad soustavnosti a trvalosti považuje ČŠI roční rozdělení tematických celků matematiky v sekundě. V období září - března je probírána aritmetika, ve zbytku roku pak geometrie. Doporučujeme radit učivo geometrie průběžně, popřípadě v týdenním rozvrhu hodiny geometrie přímo vyčlenit. Toto doporučení koresponduje i s výše citovanou Úpravou vzdělávacího programu Základní škola.
4. Ze zápisů v třídních knihách je v konkrétních případech (literární výchova na nižším stupni, chemie) někdy obtížně ověřitelné plnění osnov. Zápisy je třeba zpřesnit.

Výuka ve sledovaných předmětech probíhá dle schválených učebních osnov. Celkově lze konstatovat, že tyto jsou plněny. Zjištěné nedostatky nepředstavují porušení právních norem, přesto je třeba tyto v rámci plánování výuky a kontrolní činnosti vedení školy řešit.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Při hodnocení kvality vyučování byla zohledněna jednak zjištění, týkající se oblasti materiálního a personálního zajištění (viz kap. č. 1 a č. 3) a plnění osnov (viz kap. č. 4). Těžištěm inspekční činnosti pak byla především přímá pozorování ve vybraných hodinách.

Při hospitacích sledovala ČŠI soulad učiva s osnovami, cíle a obsah hodin, činnost učitele (organizaci práce, styl, volbu forem a metod, jejich adekvátnost předmětu a tématu a přiměřenost věku žáků, schopnost diferenciaci, individuální přístup, hodnocení žáků, zajištění zpětné vazby atd.). Dále bylo sledováno i učení jako činnost žáků (motivace, zájem, aktivita, postoje, úroveň ústní a písemné komunikace, pamětní znalosti a rutinní dovednosti, schopnost aplikace učiva, tvořivost, sebehodnocení), podmínky, v nichž vyučovací proces probíhal a prostředky, pomůcky a jejich použití vzhledem k cílům hodiny, jejich přiměřenost a efektivita. Hodnocení zhlédnutých hodin v sedmistupňové hodnotící škále je následující:

<i>Stupeň/ předměty</i>	Celkem	1	2	3	4	5	6	7
<i>Přírodovědné</i>	12	2	3	3	4			
<i>Humanitní</i>	8		2	3	2	1		
<i>Celkem</i>	20	2	5	6	6	1		

Vysvětlivky:

1 - vynikající, zcela mimořádné hodiny, 2 - nadprůměrné hodiny, s výraznou převahou pozitiv, 3 - spíše nadprůměrné, s výskytem dílčích pozitiv, 4 - průměrné, s klady a dílčími nedostatky v přibližné rovnováze, 5 - spíše podprůměrné, se slabými místy, vyžadujícími zvýšenou pozornost, 6 - podprůměrné, výrazně nevyhovující se silnými nedostatky, 7 - naprosto nevyhovující, vyžadující okamžité řešení.

Hodnocení přírodovědných předmětů

Pro hodnocení kvality výuky byl vybrán vzorek dvanácti vyučovacích hodin, zahrnující celkem pět přírodovědných předmětů (matematika - 2 hodiny, fyzika - 2 hodiny, chemie - 2 hodiny, biologie - 3 hodiny a zeměpis - 3 vyučovací hodiny).

Materiální a personální podmínky jsou zhodnoceny v kap. č. 1 a č. 3, rovněž tak určité nedostatky v realizaci schválených osnov jsou obsahem kapitoly č. 4 této inspekční zprávy.

Ke kladům zhlédnutých hodin patřilo zejména: promyšlená stavba hodin s připraveným obsahem a jasným cílem (především biologie, zeměpis), respektování zásady přiměřenosti vzhledem k věku žáků nižšího stupně včetně přístupu obvyklého na základních školách (biologie, chemie), názornost výuky (zejména biologie, zeměpis, částečně matematika a fyzika), efektivní zařazování her a soutěží s pozitivním hodnocením při opakování učiva na nižším stupni (chemie), vhodná motivace (biologie, chemie), pozornost věnovaná zpětné vazbě a dobrá práce s chybou (zeměpis, matematika), osvojování nových poznatků formou praktických činností (biologie) a formou tvůrčí týmové práce s využitím dosavadních vědomostí žáků a schopnosti jejich aplikace ve vzájemných vztazích (zeměpis). Prakticky všemi hodinami prolínal velmi pěkný vztah vyučujících a žáků, založený na vzájemné důvěře a respektování. Jako výrazně nadprůměrnou lze hodnotit výuku zeměpisu a zejména pak biologie v podání kvalifikovaných vyučujících.

I hodiny hodnocené v oblasti průměru byly pečlivě připravené a po odborné stránce na velmi dobré úrovni. Nedostatky byly spíše v oblasti pedagogické. Těžiště práce spočívalo především na vyučujících. Žáci byli většinou jen pasivními účastníky vyučovacího procesu, nebyl vytvářen prostor pro jejich samostatnou, tvořivou práci. V konkrétních případech bylo pak v průběhu hodiny komunikováno jen s částí třídy, chyběla zaměstnanost žáků během zkoušení, ne vždy byl zvládnut závěr hodiny. Tato zjištění souvisejí většinou s absencí pedagogické způsobilosti a krátkou praxí vyučujících.

Pro výuku přírodovědných předmětů má škola dobré podmínky. Kvalitu vyučování hodnotí ČŠI celkově jako spíše nadprůměrnou. Velmi dobrou úroveň má výuka biologie a zeměpisu zajištěná kvalifikovanými vyučujícími. Metodickou pomoc doporučujeme věnovat začínajícím vyučujícím a vyučujícím zatím bez pedagogické způsobilosti.

Hodnocení humanitních předmětů

Zde bylo vybráno celkem 8 vyučovacích hodin následujících předmětů: český jazyk, cizí jazyky, dějepis, občanská výchova a základy společenských věd. Materiální podmínky (kap. č. 1) jsou pro výuku těchto předmětů dostačující, personální podmínky (kap. č. 3) jsou dobré. Všechny hospitované hodiny byly připravené, vycházely z učebních osnov a byly většinou zaměřeny na aktivní činnost žáků. Pro výuku je zpracován přehled učebnic, dalších textů a pomůcek, se kterými je v efektivně hodinách pracováno. Většina hodin je organizována tak, aby žáci sdělovali svoje názory, je přirozeně pracováno s chybou. V cizích jazycích je převážná část hodin vedena v cizím jazyce. Časté je užití skupinových úkolů, střídají se společná i individuální práce. V hodinách převládala pozitivní pracovní atmosféra, učitelé vystupují v převážné většině jako osobnosti, respektují žáky a jejich názory. U méně zkušených vyučujících je třeba více užívat rozdílné metody respektující věk

žáků. Žáci akceptovali i autoritativnější přístup učitele v německém jazyce. Zde i přes určitý stereotyp výuky prokazovali velmi dobré znalosti. Dobře bylo využíváno zpětné vazby v závěrech hodin.

Pro sledované předměty má škola dostatečné zázemí. Výuka je promyšleně připravována, žákům je ponechán prostor pro vlastní názory. Celkově hodnotí ČŠI kvalitu vyučování těchto předmětů jako spíše nadprůměrnou.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Život školy se řídí kvalitně zpracovaným školním řádem. Důležitým prvkem demokratizace školy je studentská rada (vždy dva zástupci z každé třídy). Tato rada jedná s vedením školy každý měsíc, zástupci rady se zúčastňují i jednání pedagogických rad, organizují netradiční akce i různé charitativní sbírky.

V průběhu inspekce vystupovali žáci otevřeně bez projevů negativismu. Vztahy mezi žáky a učiteli jsou otevřené, pozitivní. Žáci jsou vnímáni jako partneři.

Preventivní péči v oblasti negativních jevů je věnován potřebný prostor (koordinátorem je zpracován plán prevence negativních jevů). V této oblasti nejsou v současné době školou zaznamenány žádné problémy. Pro žáky s poruchami učení nabízí škola řešení, koordinátorem je výchovný poradce.

Pro žáky jsou organizovány nejrůznější soutěže a olympiády, talentovaní žáci pak reprezentují školu v okresních a vyšších kolech. Zde bylo dosaženo řady úspěchů (cizí jazyky, matematika a další).

Žáci školy se zapojují i do mezinárodních projektů. Jednak ve formě výukových a poznávacích programů (partnerská škola v Dánsku), dále pak účasti na Evropské konferenci studentů ke vstupu některých zemí do EU (v Polsku). Nejnovější akcí je spolupráce se školou v Itálii v rámci programu Socrates. Tato spolupráce je zaměřena na humanitní předměty a cizí jazyky, včetně badatelské činnosti ve druhé zemi.

Vedení školy pravidelně a systematicky sleduje úroveň vědomostí žáků prostřednictvím zkoušek Scio, Kalibro i Sondy Maturant. Ředitelka školy předložila ČŠI i výsledky Sondy Maturant 1999. Úspěšnost v jednotlivých předmětech uvádí následující tabulka:

Předmět	% úspěšnosti Gymnázia J. A. K.	Průměrné % úspěšnosti gymnázií České republiky
Český jazyk	78,3 %	73,0 %
Matematika	75,7 %	58,9 %
Anglický jazyk	72,0 %	71,3 %
Německý jazyk	82,1 %	72,0 %

Každým rokem skládají žáci školy tzv. utilitární zkoušky (malé školní maturity). K výsledkům je přihlíženo při další realizaci a zkvalitnění zvoleného vzdělávacího programu.

Život školy se řídí kvalitním školním řádem, příznačné jsou prvky demokratizace. Žákům jsou nabízeny aktivity, které rozvíjejí jejich osobnost. ČŠI hodnotí školu v této oblasti jako nadprůměrnou.

ZÁVĚRY

Prostorové a materiální podmínky školy, byť skromnější (v porovnání s ostatními gymnázii s dlouholetou tradicí v okrese), umožňují realizaci vzdělávacího programu. Pozitivem je fakt, že vedení školy koncepčně pracuje na jejich zlepšování. Personální podmínky lze hodnotit jako dobré, rovněž tak podmínky psychohygienické. Zvýšenou pozornost ze strany vedení školy a předmětových komisí je třeba věnovat osnovám, aby zjištěné nedostatky nevyústily v nesplnění osnov a tím nedošlo k porušení právních norem.

Jak je patrné z tabulky a hodnocení bloků přírodovědných a humanitních předmětů v 5. kapitole této inspekční zprávy, představovala kvalita výuky většinou spíše nadprůměr učitelovy práce.

Nadprůměrné hodnocení pak náleží škole za demokratický ráz školního života, aktivity podporující rozvoj žákovy osobnosti a systematickou evaluaci výsledků učení.

Celkově tak ČŠI hodnotí podmínky a průběh vzdělávání na Gymnáziu J. A. Komenského jako spíše nadprůměrné.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Mgr. Radek Dlouhý v. r.

členové týmu Mgr. Miroslav Hyška v. r.

V Teplicích dne 21. května 1999

Inspekční zprávu jsem převzala dne 25. května 1999

razítko

Podpis ředitelky školy Mgr. Jaroslava Turková v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	1999-05-25	J. Turková v. r.
Školský úřad:	1999-06-08	065 490/99-5002
Rada školy:	1999-05-31	Ing. Výborný v. r.

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
1999-05-31		Bez připomínek. J. Turková v. r.